

■ Orchideeëngrasland Achter Schoonhoven (Aarschot).
Foto Luc Vervoort

Eén van de plaatsen die mee de bakermat vormden van Natuurpunt Oost-Brabant is niet toevallig de Demervallei tussen Diest en Aarschot. Een streek met veel en grote natuurwaarden, en in het verleden nog met grote en aaneengesloten natuurgebieden in de valleien, op de ijzerzandstenen heuvels van Noord-Hageland of de landduinen van de Zuiderkempen. Een streek waar de Regionale Vereniging Natuur en Landschap geschiedenis schreef door een groot recreatief ontwikkelingsproject in de jaren 1980 om te buigen tot de huidige situatie met grootschalige natuurontwikkeling en ruimte voor natuur.

In het kader van het Sigma-project Demer werd intussen een nieuw Ruimtelijk Uitvoeringsplan goedgekeurd met afbakening van bijkomende natuur en versterking relatie natuur, landschap en water. Recent diende een gebiedscoalitie zelfs de kandidatuur van de Demervallei in voor een Nationaal Park. Daar kan de circa 5000 ha beheerd natuureservaat van vandaag uitgroeien tot 10 000 ha. Het is duidelijk dat met de uitbouw van een reeks natuurcomplexen onze Natuurpunt-afdelingen in de Demervallei bakens verzet hebben. Niet toevallig ook dat de eerste aankopen via het toenmalige 'Natuurfonds Hageland' van Natuurpunt Oost-Brabant destijds plaatsvonden in het Vorsdonkbroek te Gelrode. Of een ander weetje: het project met de duizenden orchideeën 'Achter Schoonhoven' is tot stand gekomen nadat we een geplande zandwinning voor de aanleg van E 314 konden afwenden. Nu komt het erop aan om in een hogere versnelling verder te kunnen werken aan de uitbouw van deze natuurcomplexen met namen die bij iedereen gekend zijn: Vorsdonkbroek, Achter Schoonhoven, Demerbroeken, Vierkensbroek, enz.

De Demervallei is van nature een biodiverse plek. Met een grote verscheidenheid aan bodems op de overgang van Kempen en Hageland, en het naar Vlaamse normen uitgesproken reliëf van de ijzerzandstenen heuvels. Met middenin de brede, overstroombare Demervallei, aangeslibd met leem uit Haspengouw. Op andere plekken dan weer zeiknat door het opkwellen van zuiver grondwater.

Al een paar eeuwen was de rijkdom aan planten bekend. Maar wist je dat volgens 'Waarnemingen.be' van Natuurpunt het rijkste uurhok (4 x 4m)

van Vlaanderen – met 568 waargenomen soorten – vandaag nog steeds op grondgebied Aarschot ligt? Dat enkel een paar andere, meer gekende plaatsen zoals de omgeving van Genk en het duinengebied van Oostduinkerke op de voet volgen? Dat Aarschot in de lijst van 'meest biodiverse gemeenten' plaats 4 bekleedt met een totaal van 3759 waargenomen soorten. Dit nochtans door een relatief gering aantal waarnemers (436 personen in tegenstelling tot bv de 1999 waarnemers in het Gentse) en op een veel beperktere oppervlakte dan de gemeenten die de top aanvoeren. Ereplaatsen waar de beleidsmakers weinig of niet van op hoogte zijn of er alleszins afgelopen decennia geen glans aan hebben willen geven...

Maar zulke ereplaatsen maken ook een ereschuld en drukken ons op onze regionale verantwoordelijkheid om met zijn allen regionaal de uitbouw van de projecten binnen Demervallei te ondersteunen.

Want niet toevallig zijn de sterkhouders voor deze hoge biodiversiteit – zoals op zovele plaatsen – de beheerde natuurgebieden. Projecten die dikwijls zijn opgezet ondanks i.p.v. dankzij lokale besturen. Inzake bescherming en beheer van biodiversiteit is gelukkig al één en ander veiliggesteld. Vaak met zweet, bloed en tranen dikwijls. En met een berg schulden voor de afdeling. Gebieden dienen hoognodig en dringend nog verder ontsnipped en robuuster gemaakt om de restpopulaties te consolideren. Even belangrijk is de betekenis die de beheerde natuurgebieden hebben voor de landschappelijke en belevingskwaliteit. Vandaag spreekt iedereen van het groene karakter als een troef voor Noord-Hageland en de Demervallei. Een cruciaal argument voor velen om in de streek te wonen, te werken te recreëren. Ook dit is onze bijdrage aan de duurzaamheid van de streek.

De Demervallei met zijn moerassen, overstromingsgraslanden en zandige donken blijft duidelijk een speerpuntgebied voor de regionale werking binnen NPOB, Regionale Vereniging Natuur en Landschap. Rijk aan bloemenrijke weiden, sloten en poelen, rietkragen, mysterieuze broekbossen... Ook hier wordt gewerkt aan een robuust valleigebied met onze projecten Demerbroeken, Achter-Schoonhoven en Vorsdonkbroek. Ook hier kan het Sigma-project voor de vallei pas een bijdrage tot de waterveiligheid en de streekontwikkeling betekenen dankzij het jarenlange voorbereidende werk van onze vereniging.

Help het project 'Demervallei van Aarschot tot Diest'. Doe een storting op de rekening BE56 2930 2120 7588 van NP Beheer te Mechelen met vermelding 'Project 3999 Demer'. Voor giften vanaf € 40 krijg je een fiscaal attest.

■ Demerbroeken vanuit de lucht. Foto Eric Malfait

